

Industriell reglerteknik

Föreläsning 3a: Modellering av industriella system

Martin Enqvist

Reglerteknik
Institutionen för systemteknik
Linköpings universitet

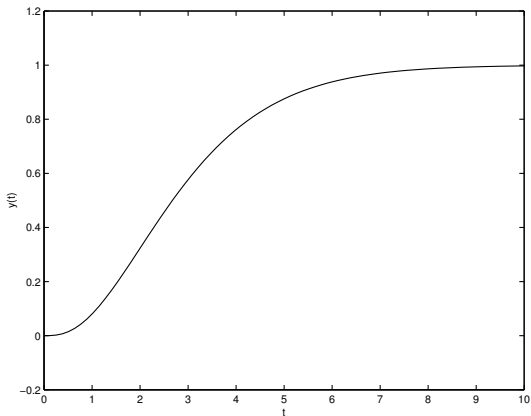
Typiska stegsvar

Ett typiskt (icke oscillativt) stegsvar kännetecknas av att:

- Det tar en viss tid innan stegsvaret börjar röra på sig (**dödtid**, eller derivata lika med noll initialt).
- Utsignalen stabiliseras på en viss nivå om systemet saknar integration (**statisk förstärkning**).
- Det tar en viss tid (förutom dödtiden) innan utsignalen når stationäritet (**tidskonstant**).

Typiska stegsvar...

Typiskt stegsvar från ett system:

Treparametermodell

En modell med tre parametrar:

$$G(s) = \frac{K_p}{1 + sT} e^{-sL}$$

K_p = statisk förstärkning

T = tidskonstant

L = tidsfördröjning

Stegsvar:

$$y(t) = \begin{cases} 0, & t \leq L \\ K_p(1 - e^{-(t-L)/T}), & t > L \end{cases}$$

Ziegler-Nichols modell

En modell med två parametrar:

$$G(s) = \frac{b}{s} e^{-sL}$$

b = lutning hos stegsvaret

L = tidsfördröjning

Stegsvar:

$$y(t) = \begin{cases} 0, & t \leq L \\ b(t - L), & t > L \end{cases}$$

Experiment

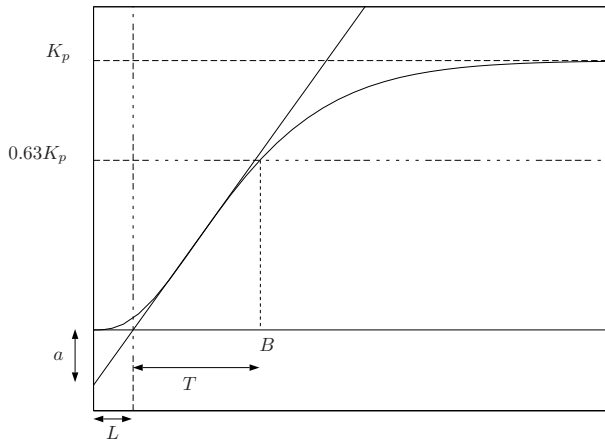
Experiment för att bestämma modellparametrarna:

- **Stegsvarsförsök (transientförsök):**

Låt $u(t) = \begin{cases} 0, & t \leq 0 \\ 1, & t > 0 \end{cases}$ och mät $y(t)$.

- **Självsvängningsförsök**
- **Självsvängningsförsök med relä**

Stegsvarsförsök

Stegsvarsförsök. . .

Treparametermodellen:

- K_p är statiska förstärkningen (avläses direkt)
- L är tidsfördröjningen (avläses direkt)
- $t = T + L$ är den tidpunkt då $y(t) = (1 - e^{-1})K_p \approx 0.63K_p$ (ger T)

Ziegler-Nichols modell:

- L är tidsfördröjningen (avläses direkt)
- b är den brantaste lutningen hos stegsvaret ($b = a/L$)

(Andra sätt finns förstås också!)

Självsvängningsförsök

- Koppla in en P-regulator och öka K tills systemet självsvänger.
- Detta kan göras för alla stabila system vars nyquistkurva skär negativa reella axeln.
- Vid självsvängning gäller $K_u G(i\omega_u) = -1$, där K_u kallas **kritisk förstärkning** och $\omega_u = 2\pi/T_u$ **kritisk vinkelfrekvens**. T_u är den **kritiska periodtiden** (d.v.s. periodtiden för självsvängningen).
- Försöket ger oss alltså kunskap om *en* punkt på nyquistkurvan:
 $G(i\omega_u) = -1/K_u$

Självsvängningsförsök. . .

Problem: Det är ofta inte möjligt att ta ett system till stabilitetsgränsen p.g.a.:

- fysikaliska begränsningar
- begränsad styrsignal
- säkerhetsrisker

Lösning: Reläsjälvsvängning

Sammanfattning

- Modell 1: Treparametermodell
- Modell 2: Ziegler-Nichols modell
- Modell 3: Skärning med negativa reella axeln
- Stegsvarsförsök
- Självsvängningsförsök med/utan relä

www.liu.se